

DISkutabelt

Medlemsblad för DIS Syd

Nr 1 2022

DISkutabelt

medlemsblad för Föreningen för
Datorhjälp i släktforskningen, region
syd. DIS Syd.

Utgivningsbevis 21725

Upplaga

2 700 ex, 4 ggr/år

Ansvarig utgivare

Viveca Kristiansen

Redaktör

Mats J Larsson, mats@dis-syd.se

Tryck

Detta nummer endast som pdf

DIS Syd

Porfyrvägen 20, 22478 Lund

Org.nr 846005-7527

Facebook: <https://www.facebook.com/ForeningenDISSyd/>

ForeningenDISSyd/

Hemsida: <http://www.dis-syd.se>

E-post: info@dis-syd.se

Årsavgift

Helbetalande 70 kr

Familjemedlemskap 35 kr

Medlemsskap i DIS centralt fordras.

Helbetalande 190 kr

Familjemedlemskap 95 kr

Adressändring

Anmäls alltid av medlemmar via:

<http://www.dis.se/sjalvservice> - medlemmar.

Annonspriser

Helsida 2 000 kr

Halvsida 1 000 kr

Kvartsida 800 kr

Åttondelsida 400 kr

Innehåll i Diskutabelt

- 3 Vivecas spalt, nästa nummer och bilder i detta
- 4 Redaktörens spalt
- 5 DIS Syds årsmöte 2022
- 7 Farfars & Morfars resa genom livet, föredrag av Tommy Stark på årsmötet, referat av Mats J Larsson
- 8 Tre danska kungar, föredrag av Alf Johansson, referat av Mats J Larsson
- 10 Läroböcker för länsmän och Kronofogdar av Lars-Åke Stenemo
- 12 Saxade tips & notiser
- 13 Elin i Amerika av Mats J Larsson
- 14 Släktforskarveckan i Skåne, pressmeddelande och annons
- 16 Presentation av vår nye kassör och nye fadder, Hallands släktforskare 40 år, annons
- 17 DIS Syds program våren 2022, Distansutbildning i Disgen, DISkutabelt som pdf
- 18 DIS Syds styrelse, faddrar och övriga funktionärer

Välkommen till DIS Syd

Vi gör din släktforskning enklare

Vi erbjuder våra medlemmar i
Skåne, Blekinge och södra Halland:

- Hjälp och stöd med att använda datorn i släktforskning från vår supportorganisation (faddrar)
- Kurser, träffar och workshops i Disgen, Disbyt, Dispos och Kartor på flera orter i DIS Syds område
- Intressanta föredrag och trevliga släktforskarkontakter
- DIS-kutabelt är föreningens medlemsblad som innehåller erfarenheter, tips och föreningsnytt och kommer ut fyra gånger om året
- DIS Syd skickar regelbundet nyhetsbrev om aktuella frågor, kommande träffar och utbildningar.

När du blivit medlem i föreningen DIS så bjuds du på första årets medlemskap i DIS Syd. Vi hoppas att du ska fortsätta vara medlem hos oss.

Allt detta får du som medlem i vår förening. Det kostar 70 kr per år, 35 kr för familjemedlemmar och förutsätter att du även är medlem i riksföreningen DIS.

Välkommen våren!

Eller är det för tidigt ännu? När jag skriver dessa rader har vintern gett våren ett bakslag. Där jag bor, på sydkusten, hade vi en dag med snö i december samt nu idag i början av april.

DIS Syds årsmöte är avklarat. Styrelsen är oförändrad fränsett kassörsposten, där vi har bytt. Numera är det Nicklas Ljungström som förvaltar detta uppdrag, läs mer om Nicklas på sidan 16. Avgående kassören Marie Munke och revisorn Kent Hektor avtackades för deras goda arbete i föreningen.

Våra utbildare fullföljer det planerade vårprogrammet. Läs mer om vilka aktiviteter som återstår på sidan 17. Jag vill även göra er uppmärksamma på sommaren stora begivenhet, Släktforskarvecka Skåne. De flesta av Skånes olika släktforskarföreningarna kommer att visa upp sin verksamhet på respektive hemort mellan den 4-9 juli (läs mera på sidorna 14-15).

Tips på en trevlig forskarkälla!

Många arkivinstitutioner är samlade på Arkivcentrum Syd i Lund. En av dem är Folklivsarkivet med Skånes musiksamlingar. Folklivsarkivet är en del av Lunds universitet och grundades redan 1913. Folklivsarkivet initierar, samlar in, bevarar och synliggör dagligt liv i Sverige genom berättelser och andra uttrycksformer. Många av samlingarna är digi-

taliserade och är sökbara på deras hemsida www.folklivsarkivet.lu.se.

Vad kan man då hitta? Under bildsamlingar finns inskannade foton från olika fotografer. Jag besöker ofta bygdefotografen Martin Svenssons bildsamling. Svensson var bosatt i Börringe. Med sin motorcykel besökte han bygden runt hemorten. Skriv in en ort och se om det finns något skolkort eller annan trevlig bild från bygden. För många av bilderna är även personerna identifierade och deras namn återgivna och sökbara.

En annan intressant samling är gårdsarkivet. Det innehåller dokumentation av hus och gårdar på landsbygden och i några städer. Materialet är huvudsakligen från Skåne, men även södra Halland och Blekinge finns representerat.

Jag hade släktingar som bodde i Sturup, byn som försvann. När flygplatsen skulle byggas var de, och många andra bybor, tvingade att flytta därifrån och husen jämnades med marken. Men vilken glädje det gav när jag upptäckte fotografier av byggnader, interiörer och människor samt intervjuer och annan dokumentation. Även om jag

besökt mina släktingar många gånger, från min barndom och upp till övre tonåren, var det underbart att få komma dit igen och uppleva minnena. Där finns foto på Erik där han sitter i sin skräddarverkstad och på Annas fina vävnader upphängda på kistlocket.

Även musiksamlingarna är värda ett besök. Där finns det både ljudupptagningar och filmer att lyssna till och varför inte ladda ner en anorlunda ringsignal till mobilen.

*En Glad och angenäm Påsk
önskar eder ordförande
Viveca*

Bidrag till DISkutabelt

Vill du dela med dig av dina erfarenheter av släktforskning med eller utan dator? Har du synpunkter på vår tidning eller vår förening. Vi tar gärna mot ditt bidrag i **DISkutabelt**. Kontakta i så fall vår redaktör Mats J Larsson på 070-372 75 01 eller mats@dis-syd.se. Manusstopp för andra numret 2022 är den 16 maj.

Material kan skickas till redaktören. Författare får granska sin artikel före tryckning. Citat ur **DISkutabelt** får göras om källan anges. För återgivande av signerade artiklar samt illustrationer krävs tillstånd av författaren, illustrationen eller fotografen.

Vårbilden på första sidan har Bo Lundgren tagit. Han står också för bilderna från DIS Syds årsmöte och porträttten av Nicklas Ljungström och Bengt Johansson. Viveca har bidragit med foton till sin spalt. Sturupsbilderna kommer från Folklivsarkivets samling. Fotot av redaktören har Hans Bjernevik tagit. Bilderna i referatet av Alf Johansson föredrag har hämtats från Wikipedia och det gäller också Lars-Åke Stenemos artikel. Illustrationen i artikeln om Elin i Amerika står redaktören för.

Redaktörens spalt

Våren ska ju vara ljusets och förhoppningarnas tid. Så inte i år. Rysslands invasion av Ukraina har sedan slutet av februari präglat livet i vårt land, ja i hela den upplysta världen. De sista dagarna har vi kunnat se förfärliga bilder av hur de ryska trupperna, innan de drog sig tillbaka från huvudstaden Kiev, skövlade en av dess förstäder och mördat civila. Dessa oerhörda krigsbrott förnekas av de ansvariga ledarna i Ryssland. Jag vägrar skriva presidentens namn, men gjorde jag det skulle det vara med gemena bokstäver.

Jag upplevde inte själv andra världskriget, jag föddes ett halvår efter krigsslutet. Men jag har föräldrarnas berättelser i minne om beredskap och ransoneringar. 1956 minns vi Sovjetunionens hänsynslösa ockupation av Ungern och att ungerska flyktingar kom bl.a. till Malmö. Jag minns Kurt Anderssons reportage från Ungern i radionyheter.

Och många minns hur världen stod stilla under Kubakrisen hösten 1962. Då blev det inget världskrig, men nu? Sensommaren 1968 gick jag med i demonstrationståget i Lund mot Sovjets likaledes hänsynslösa inmarsch i Tjeckoslovakien. Dessa ryssar!

Det känns svårt att fortsätta spalten efter denna inledning. Livet i Malmö går, om inte sin gilla gång, så fortsätter det på något sätt ändå.

Livet utan bil tycker jag fungerar. Frågar ni hustrun så har hon en annan mening! Jag har rest med tåg till Kristianstad två gånger för min kurs *Mats Frågelåda*. Det är så kul att träffa sina gamla släktforskarkompisar. Vi får se om kursen fortsätter i höst?

Jag har blivit medlem i Malmö Släktforskarförening, besökt deras årsmöte i mars och ska tjänstgöra i föreningens släktforskarjour på Malmö Stadsarkiv. Första gången blir på tisdag i kommande vecka.

Jag deltog även i Lomma-Burlövs släktforskarförenings årsmöte på Zoom i februari. Och i slutet av april ska jag åka till Lomma för att presen-

tera DIS, DIS Syd och föreningens olika produkter.

I februari tog jag tåget från Malmö till Lomma för första gången sedan 1966, då jag åkte till Lund för föreläsningar, med byte i Arlöv. Normalt åkte jag då buss från Lomma till Lund. Lommabanan används sedan något år igen även för persontrafik. Resan tog tio minuter! Jag skulle delta i ett planeringsmöte som Lommaföreningen kallat till om Släktforskarveckan i Skåne. Ni kan läsa mera om Släktforskarveckan på sidorna 14-15, där även Lommaföreningens program för sin dag, den 9 juli, på Alnarp presenteras.

Alnarp ja! Det är en plats som jag gärna minns. När jag flyttade till Lomma 1954 så hamnade jag på Vinstorps Östra Skola (numera Kars-torpsskolan), ett stenkast söder om Alnarp. Jag hade flera klasskamrater som bodde på Alnarp. I fjärde klass fick vi en legendarisk lärare, Oscar Wennholm. Han förlade en hel del av sin undervisning till Alnarpsparken som vi då lärde känna väl. Det var inte bara naturkunskap (det hette inte biologi på den tiden) och gymnastik, som praktiserades där utan även t.ex. matematik. Under snörika vintrar, som det var i Skåne på den tiden, som jag minns, lärde Oscar oss åka skidor i Alnarpsparken, Vasaloppsåkare som han varit. Oscar var idrottsintresserad och lät oss lyssna på radion i klassrummet från OS i Cortina 1956. När Sixten Jernberg for som ett Jehu i de italienska alperna lyssnade vi, medan Oscar förde mellantider på svarta tavlan (som var svart på den tiden!).

Mitt första sommarjobb hade jag på Statens centrala frökontrollanstalt som låg invid Öresund mitt emot Mellängård. På dess försöksodlingar fick vi luka och lära oss gallra grönsaker efter alla konstens regler. Efter fyra somrar där i den skånska leran är jag för evigt botad från trädgårdsarbete. Jag sommarjobbade ytterligare två år i fruktodlingarna som då låg granne med mejeriet på

Alnarp. Där lärde jag mig att gallra äpplen och plommon med sekator.

Och på Alnarp skapades också kontakter med det motsatta könet. Där fanns nämligen tonårens sommardansbana *Plaskan*, med levande musik, dansbiljetter och damernas tjuv.

Varje torsdagskväll tar jag tåget till Lund för att sjunga i Lunds Allmänna Sångförening, en manskör som fyller hundra år om två år. Jag missade tyvärr vårens första konsert som kolliderade med DIS Syds årsmöte. Nu övar vi vårsånger för konserter siste april och andra sånger för en konsert i mitten av maj och på nationaldagen. Det är så härligt att sjunga igen! Får se om hustrun hittar en kör i närheten?

Jag är glad att Lars-Åke Stenemo återkommer med en artikel i detta nummer (sid. 10-11), som annars handlar om årsmötet i Sölvesborg, med bl.a. referat av föredraget *Farfars och Morfars resa genom livet* (sid. 5-7). Ytterligare ett föredragsreferat finns nämligen, Alf Johanssons spirituella berättelse *Tre danska kungar* (sid. 8-9). Och så är det trevligt att få presentera vår nye kassör Nicklas Ljungström och en ny fadder Bengt Johansson (sidan 16). Själv bidrar jag med *Elin i Amerika* (sidan 13).

Glad Påsk & nöjsam läsning!

Mats J Larsson

DIS Syds årsmöte 2022

För första gången sedan 2019 kunde DIS Syd arrangera sitt årsmöte på traditionellt sätt. Under pandemin 2020 och 2021 tvingades vi att genomföra våra årsmöten digitalt. Sedan april 2020 har föreningen ersatt de flesta av sina träffar med digitala möten. Endast höstmötet 2021 i Klippan har kunnat genomföras på traditionellt sätt. Inte heller styrelsemötena har kunnat genomföras fysiskt utan styrelsens möten har varit digitala via Zoom. Vi har fått mycket erfarenheter genom att träffas digitalt på styrelsemöten, utbildningar och träffar. Och erfarenheterna är goda, även om vi tycker det är mycket trevligare att träffa medlemmarna på riktigt. Därför konstaterar styrelsen i verksamhetsplanen för 2022 att aktiviteter och träffar framgent kommer att bli både fysiska och digitala.

Alltså kunde vi kalla medlemmarna till ett traditionellt årsmöte i Sölvesborg. Det visade sig, precis som i fjol, bli samma dag skulle landet övergå till sommartid – dålig timing igen! Söndagen den 27 mars ägde således DIS Syds årsmöte rum i Nakterhuset i Sölvesborg. Tjugofem medlemmar deltog. Klockan 13 hälsade föreningens ordförande Viveca Kristiansen deltagare och gäster välkomna. Före årsmötet gavs ett föredrag av Tommy Stark. Föredraget handlade om *Farfars och morfars resa genom livet* och refereras på följande sida.

Efter en härlig kafferast inledde Viveca årsmötet. Staffan Knös, föreningens tidigare ordförande, valdes, till mötesordförande, undertecknad till mötessekreterare samt Ingrid Christensson, Trenså och Gunnar Persson, Höganäs till justerare och rösträknare. Innan

Årsmötespresidiet undertecknad och Staffan Knös.

mötet fortsatte informerade Staffan om hur eventuella valeringar skulle gå till. Därefter fastställdes den föreslagna dagordningen samt att årsmötet varit utlyst i behörig ordning.

Viveca redogjorde för styrelsens verksamhetsberättelse 2021 och årets ekonomiska redovisning, som visade ett rörelseresultat på plus 98 958 kr. Revisionsberättelsen föredrogs av revisorn Kent Hektor som förslåg att styrelsen skulle ges ansvarsfrihet. Årsmötet beslöt på revisorernas förslag att fastställa den föreslagna resultat- och balansräkningen för 2021, att det gångna årets resultat skulle överföras i ny räkning samt att ge styrelsen ansvarsfrihet för 2021 års förvaltning.

Viveca föredrog därpå styrelsens förslag till verksamhetsplan och budget för 2022. Under Coronapandemin har föreningens intäkter i stort följt budgeten, medan utgifterna har blivit betydligt lägre än beräknat till följd av alla inställda aktiviteter. Av verksamhetsplanen framgår att föreningen planerar för både traditionella träffar och digitala aktiviteter under 2022. Årsmötet lade budgeten och verksamhetsplanen för 2022 med godkännande till handlingarna. Därpå bestämde årsmötet på styrelsens förslag om oförändrad medlemsavgift i DIS Syd för 2023, alltså 70 kr för helbetalande och 35 kr för familjemedlem. Vidare beslutades att reseersättning skulle utgå, som tidigare, enligt statliga normer, f.n. 18:50 kr per mil.

Viveca Kristiansen, Skivarp, valdes om som föreningens ordförande intill årsmötet 2023. Som styrelseledamöter på två år omvaldes Magnus Hellblom, Lund, Bo Lundgren, Nymölla, och Lars Åke Sellberg, Lund, samt på ett år Mats J Larsson, Malmö. Nicklas Ljungström, Ystad nyvaldes som ledamot i styrelsen på två år. (Lena Ringbrant-Ekelund, Klippan, Anders Lindberg, Lund och Staffan Knös, Ronneby har ett år kvar i styrelsen).

Som revisorer omvaldes Tommy Göransson, Skurup och nyvaldes Bengt Johansson, Östra Ljungby. Som

Till årsmötet hade vi bjudit släktforskarföreningarna i Bromölla och Sölvesborg. Ordföranden i Bromöllaföreningen Åke Karlsson besöker bokbordet som bemannades av Skånes släktforskarförbunds Ingrid Elmgren.

revisorssuppleant nyvaldes Marie Karlström Sibbhult. Årsmötet valde om valberedningen Ingemar Odenbrand, (sammankallande), Magnus Hellblom och Anders Lindberg, alla från Lund, samt valde Ingrid Christensson, Trensrum, som ny ledamot i valberedningen.

Mötesordförande Staffan gratulerade föreningens omvalda ordförande Viveca Kristiansen. Viveca tackade för förtroendet och tackade i sin tur Staffan för god klubbföring. Hon avtackade därpå den avgående styrelseledamoten och mångårige kassören Marie Munke, Örkel-ljunga, samt den avgående revisorn Kent Hektor, Ystad. Hon tackade därefter årsmötesdeltagarna och förklarade mötet avslutat.

Ovan till vänster ses Torgny Larsson vid fadderbordet få besök av Ingrid Christensson. Nedan till vänster tackar Viveca av Marie Munke och ovan till höger är det Kent Hectors tur.

Vid sitt konstituerande digitala sammanträde den 29 mars utsåg DIS Syds styrelse Lena Ringbrant Ekelund till föreningens vice ordförande (omval), Nicklas Ljungström till kassör (nyval) och Mats J Larsson, Malmö till sekreterare (omval). Han fortsätter också som redaktör för DISkutabelt. Till utbildningsansvarig utsågs Anders Lindberg (omval) och som medlemsregisteransvarig utsågs Staffan Knös (omval) medan Lars Åke Sellberg utsågs som Webbmaster (omval). Lena Ringbrant Ekelund fortsätter som ansvarig för föreningens Facebook. Torgny Larsson fortsätter som ansvarig för föreningens Zoom-konto. Anders Lindberg är föreningens kontaktperson med Skånes Arkivförbund medan Magnus Hellblom är vår kontaktperson med Arkivcentrum Syd.

Mats J Larsson

Dags för Disbyt?

Om det är länge sedan du lämnade ett Disbytutdrag tycker jag att du ska passa på och lämna in ett nytt!

Och har du inte gjort det tidigare så är det verkligen på tiden! Genom Disbyt kan du komma i kontakt med andra släktforskare och hitta nya uppgifter om dina anor.

Även om du inte använder Disgen kan du ändå skicka in utdrag till Disbyt. Alla som använder ett släktforskningsprogram, som kan exportera i GEDCOM-format kan bidra.

På DIS Youtube-kanal finns flera filmer om hur du använder Disbyt.

MJL

Farfars & Morfars resa genom livet

Föredraget vid DIS Syds årsmöte hölls av Tommy Stark. Det visade sig vara en man kring 70, boende vid en havsvik söder om Bräkne-Hoby. Han är gift, har en son och en dotter och f.n. fyra barnbarn. Han beskrev sig som en nyfiken släktforskare – både av det som varit, det som är – men även av det som ska komma. Det lät spännande och skapade förväntan. Och han hade dessutom *lekt* släktforskning med sina barnbarn.

Varför ställde man inte fler frågor till dem när man hade möjlighet? Både Tommys morfar och farfar hade varit statardrängar, berättade han.

Vi är ju länken mellan tidigare och framtida generationer. Kommer barnbarnen som vuxna vara intresserade av tidigare generationer? Tommy tror det och därför har han valt att skriva en bok för sina barnbarn, som de ska få när det blivit vuxna. Böckerna finns redan inslagna i presentpapper med snören!

Vad har vi som fanns idag i Nakterhuset gemensamt? frågade sig Tommy. – Jo, vi är alla på väg på vårt eget livs resa! Utan en mamma och en pappa hade vi inte blivit födda! Alla har vi haft en mormor, morfar, farmor och farfar oavsett om vi mött dem eller inte.

Så inledde Tommy Stark sin berättelse. Hans bakgrund är släktforskning i Småland och Västergötland. Han uppehöll sig vid ett möte med sin farmor i en blå träsoffa 1965. Då fick han höra om farmoderns morbröder som utvandrat till USA på 1880-talet. Andra händelser av vikt var möten med amerikanska släktingar vid besök 2014 i Michigan, Wisconsin, South Dakota och Nebraska. Och släktingar från Oregon, Virginia och Florida som besökt Sverige 2015 och 2016 hade också påverkat.

Han karakteriserade släktforskaren som nyfiken, kunskapshungrig, målmedveten och en som inte ger sig – envis. Släktforskaren kan ibland upplevas som irriterande för omgivningen, men lycklig och glad när han äntligen löst en knepig gåta. Han kan ta hjälp av andra när det behövs. Han kan mera om sin släkts historia än vad hans föräldrarna kunde. En släktforskare gillar inte att få frågan; *hur långt bakåt har du kommit?* Men han trivs tillsammans med andra släktforskare. Och han vill gärna dela med sig till barn och barnbarn.

Tommy berättade om några av de släktgåtor som han ägnat sig åt. Vem var far till hans farmors morfar född i Asby i Östergötland? Vem var hans farfars farfar och vem var RH:s biologiske far? De gåtorna har Tommy lyckats lösa med hjälp av amerikanska släktingar, DNA och domböcker.

Varför ska man berätta om sin resa genom livet? Hur väl kände vi våra föräldrar och deras tid innan vi själva föddes. Var, när och hur träffades föräldrarna? Vad var det som drev dem att bryta upp från födelseorten. Var det drömmen om något bättre? Tommys föräldrar träffades på en plats som hette *Hålan* i närheten av Åre i Jämtland, långt från orterna där de fötts. De flyttade tillsammans från Jämtland till Stockholm, där Tommy så småningom föddes.

Mormor och morfar och farmor och farfar. Hur väl kände vi dem? Och vilka minnen av dem finns kvar?

Sedan använde han sig av uttrycket att *knäcka koden* – vad handlar livet egentligen om? Vad fick jag med mig av mina föräldrar och hur förvaltade jag det? Vilka intressen har jag haft? Varifrån kommer min motivation? Vad var det som gjorde att just jag träffade min partner. Och barnen? Hur tar man hand om dem efter bästa förmåga? Kan man sträva att de ska vara *leveransklara* när de lämnar *boet*? Vad betyder barnen för föräldrarna när de var yngre och när de blir äldre? Vad krävdes för de jobb man hade och vilka var nyckelpersonerna i livet och karriären?

Tommy avrundade sin berättelse med att han ville veta mera och lära sig mera om dem som kommit före honom. Barnbarnen skulle få veta mera om Tommys historia, från barndomen, kärleken, familjen och jobben. Han avslutar sin bok med några personliga brev till sina föräldrar, sin bror, sina båda barn, sina barnbarn och till sin älskade hustru.

Viveca tackade Tommy Stark för ett intressant och stimulerande föredrag med presentkort.

Mats J Larsson

Boken *Farfars och Morfars resa genom livet* finns att köpa för 250 kr inklusive frakt. Tommys telefon 0706-31 50 20.

Tre danska kungar

Som nyinflyttad i Malmö gick jag förstås med i Malmö Släktforskarförening. Föreningen hade sitt årsmöte den 30 mars på Malmö Stadsarkiv på Bergsgatan. Alltså tog jag mig dit. Årsmötet gick lika snabbt och välsmort som DIS Syds årsmöte söndagen innan. Det som hade dragit mig dit var inte årsmötet i sig, utan det föredrag om danska kungar som Alf Johansson, föreningens ordförande, skulle hålla efter själva årsmötet.

Alf inledde med att konstatera att det var inte mycket som vi fått lära oss i skolan om dansk historia. Jag kan bara instämma i hans påstående. Jag själv kom först vid mina studier i historia på Lunds universitet att läsa dansk, men även, Nordens historia. Till yttermera visso var litteraturen i min första kurs, antikens historia, på danska (*Verdenshistorie 1* på Gyldendals förlag av Rudi Thomsen och Anne Rising).

Alf skulle berätta om tre danska kungar som inte varit särskilt intresserade av att styra landet, alltså av sin kungamakt, Kristian VII, Fredrik VII och Kristian IX.

Kristian VII

Kristian VII var son till Fredrik den V av Danmark-Norge och Louise av Storbritannien. Han tillhörde huset Oldenburg och levde mellan 1749 och 1808. Han blev som 17-årig Danmarks kung från 1766 till sin död. Från 1770 led han av schizofreni. Sjukdomen i kombination med hans tidigt utvecklade alkoholism samt

sitt stora intresse för gatflickor gjorde honom mindre intresserad av statens affärer. En prostituerad kvinna - *Stövlettkatarina* - som han träffade 1767 blev hans älskarinna. Han tvingades emellertid snart förvisa henne från Danmark. Kungen begav sig på en europeisk bildningsresa 1768-69 ledsagad av sin tyske livläkare Johan Friedrich Struense. Han ska ha hittat på lekar som han ministrar tvingades utföra. En lek kallades *Språnget*. Ministrar som inte klarade utföra språnget fick avgå. Kungens hund Gourmand klarade språnget och utnämndes till minister.

Kristian VII var sedan 1766 gift med sin kusin Caroline Mathilde av Storbritannien. Kungen och regeringen sköttes av hans livläkare Struense åren 1770-72. Kristian påstås utsatt för rena tortyrbehandlingen av Struense. Varje morgon fick kungen starka förslöande pulver och därpå iskalla bad. Kungaparet hade sonen Fredrik (sedermera Fredrik VI). Det ansågs allmänt att dottern Lovisa Augustas verkliga far var Struense. Kungens styvmor änkedrottningen Julianna Maria lät fängsla Carolina Mathilde och Struense på grund av deras kärleksaffär 1772 och Struense blev avrättad tre månader senare. (*Livläkarens besök* av Per-Olov Enquist behandlar i romanens form denna tid).

Kristians äktenskap med Carolina Mathilde upplöstes samma år och hon fördes till Hannover. Kungens styvmor och hans halvbror arvprins Fredrik hade makten i tolv år och det enda som kungen gjorde var att skriva under det man lade för honom. Han var dock villig att hjälpa till sin sons, kronprins Fredrik, statskupp 1784 då styvmodern och arvprinsen fräntogs makten. Kronprinsen fungerade som riksföreståndare under Danmarks guldålder för musik, konst och litteratur. Kungens älskarinna Stövlettkatarina hade återvänt till Danmark 1792 och de återupptog sitt förhållande. Det varade till hennes död 1805 och det sägs att hon var den enda kvinna som Kristian älskat.

Efter den engelska flottans anfall på Danmark 1807 fördes kungen till Jylland där han dog 1808 av ett slag-anfall vid de franska och spanska truppernas inmarsch i Danmark under Napoleonkrigen.

Fredrik VII

Fredrik VII var Danmark siste enväldige kung. Enligt Alf var han mest intresserad av att umgås med vanligt folk, röka kritpipa och bära fez. Han kallades Fredrik *Folkekär*. Han levde mellan 1808-1863 och var gift tre gånger. Han blev kung 1848 och även han tillhörde huset Oldenburg. Hans föräldrar

skilde sig redan 1810 och Fredrik hade uppfostrats

bland främlingar. Han gifte sig 1828 med sin kusin Vilhelmina av Danmark. Men hans liv och festande ledde till skilsmässa 1837 och gjorde att Kungen, Fredrik VI, förvisade honom till Island.

Hans far Kristian VIII utnämnde Fredrik till general över Jylland och Fyn men genomdrev också att han gifte sig med Mariana av Mecklenburg. Även detta äktenskap blev barnlöst och slutade i skilsmässa 1846 för att Fredrik inte ville överge sin älskarinna balett-dansösen Louise Rasmussen. Enligt Alf övergav hans andra hustru honom – hon stack helt enkelt!

Fredrik var intresserad av en ny konstitutionell författning för Danmark redan innan han blev kung. En vecka efter att han tillträtt som kung avsåg han sig enväldsmakten. Och han stödde den nya grundlagen som infördes den 5 juni 1849.

Älskarinnan blev hans tredje hustru 1850 och kungen gav henne namnet grevinnan Danner, två år efter det att han tillträtt som dansk kung. Han gav henne ett slott på Jylland. Fredriks liv blev lyckligare när han fick lämna regeringsbestyren. Hans hälsa var inte bra och hans alkoholkonsumtion var alltför stor. Hans nya hustru fick honom att minska drickandet. Överklassen var missnöjd med grevinnan och det gillade kungen inte. Enligt Alf hade grevinnan Danner en älskare som hette Carl Berling och Alf hävdade att kungen, grevinnan och Berling hade utgjort en trekant på grevinnans slott.

Berling insåg det omöjliga i förhållandet, flyttade till Köpenhamn och startade den tidning som fortfarande existerar. Kungen dog utan arvingar 1863 och därmed utslöcknade huvudgrenen av huset Oldenburg efter 415 år.

Kristian IX

Kristian IX föddes 1818 på Gottorps slott i Schleswig. Den blivande kungen var alltså född tysk. Hans föräldrar var Wilhelm av Beck-Glücksburg och Louise Karolina av Hessen-Kassel. Fadern var överhuvud för Schleswig-Holstein-Sonderburg-Beck, en avlägsen och obetydlig sidogren av det danska kungahuset Oldenburg och en avlägsen släkting till Kristian III av Danmark. Fadern hade gjort militär karriär i Danmark. Han var dansk fältmarskalk och ståthållare i hertigdömena Schleswig och Holstein.

Kristians mor var barnbarns barn till kung Fredrik V av Danmark. 1853 blev Kristian genom sitt giftermål med Louise av Hessen-Kassel (1842-98) arvsberättigad

till den danska tronen och presumtiv tronföljare. Han regerade mellan 1863 och 1906. Den danska kungaätten kallas sedan hans tid Glücksburg.

1838 deltog prins Kristian som representant för Kung Fredrik VIII vid drottning Viktorias kröning i Westminster Abbey. Under sin vistelse i London uppvaktade han utan framgång den unga och ännu ogifta brittiska drottningen.

Kronprinsparet levde i det Gula palatset, granne med det kungliga slottet Amalienborg. Han deltog på dansk sida i fälttåget 1848 vid Schleswig-Holsteinska upproret. Som tronföljare hade han inget större inflytande på grund av grevinnan Danners misstro mot honom eftersom han anslutit sig till helstatens politiska system, d.v.s. att Schleswig och Holstein skulle vara likaberättigade med övriga delar av danska riket. 1856 fick han som kronprins inträde i rådet.

Kristian IX är för eftervärlden mest känd att han kallades *Europas svärfar*. Han kallades det eftersom han och hans drottning (särskilt drottning Louise, enligt Alf) lyckades så väl med att placera sina prinsar och prinsessor i Europas olika kungahus.

Kronprinsen Fredrik (1843-1912) blev dansk kung som Fredrik VIII. Han var gift med Sveriges kung Karl XV:s dotter Louise. Dottern Alexandra (1844-25) blev drottning i England som maka till Edward VII. Sonen prins Wilhelm (1845-1913) blev kung i Grekland under namnet Georg I. Prinsessan Dagmar (1847-1928) blev kejsarinna av Ryssland under namnet Maria Fjodorovna och gift med Kejsare Alexander III. Dottern Thyra (1853-1933) blev kronprinsessa av Hannover som gift med kronprinsen Ernst August. Prins Valdemar (1858-1939) gifte sig med prinsessan Marie av Orléans.

Även om de två yngsta barnen inte giftes in i kungahus så får resultatet räknas som godkänt avslutade Alf. Europas svärfars sex barn gav kungaparet tillsammans 41 barnbarn, bland dem en kejsare, fyra kungar och en drottning om jag räknat rätt.

Mats J Larsson

Vid frågestunden efter föredraget berättade några åhörare om en jaktfrukost på Ven med deltagande av Kristian IX och några av hans svärsöner. Deras namnteckningar finns i en kyrkobok i S:t Ibbs församling, som dåvarande kyrkoherden behändigt tillhandahållit.

Läroböcker för länsmän och kronofogdar

Länsman hade i äldre tider lite olika betydelser och innebörden varierade också geografiskt. I Danmark kunde länsman stå för det som i Sverige brukar kallas länsherre med underlydande personal. Här behandlas länsman i samma betydelse som titeln hade i svensk lokalförvaltning – d.v.s. en befallningsmannen underordnad befattningshavare.

Fogdeväsendet utvecklades under Gustav Vasa. Tillsättandet av fogdar gjordes från hans tid genom prövning av Kammarkollegiet. Detta ändrades 1772 då tillsättande skulle ske av Kungl. Maj:t genom fullmakt som kunde återkallas.

Även bortsett från de ganska talrika fall då fogden innehade domartjänster, var det vanligt att de presiderade vid tingen. Då fogden bevakade att böter betalades ledde detta efterhand till ansvaret för den polisiära verksamheten - fogdens mannar kunde sätta makt bakom domsluten. Man kan se i domböckerna från 1600-talets början att kronobefallningsmannen, som kronans fogde kom att kallas, alltid var närvarande vid tingen i sitt fögderi.

Länsmännen tillhörde fogdens förtrogna. Den skånske befallningsmannen Olof Kling uttryckte i mitten av 1660-talet att han likt befallningsmännen i Sverige borde ha rätten *själv att taga mig de länsmän, som jag finner kapable till infordra de räntor och eljest förrätta kronans ärenden*. Kling var missnöjd med att landshövdingen utnämnt en länsman. En fullmakt från 1669 beskriver hur landshövdingen agerar. *Alltså haver jag å Kmts vägnar, tillbetrott NN uti sin avdöde faders ställe att vara kronans länsman ... rättande sig efter kronans befallningsmans order....* Denna fullmakt visar på den praxis som succesivt vuxit fram under 1600-talet.

Titlarna var viktiga. Landshövdingarna benämndes från 1634 Kunglig befallningshavare. Man ville markera att fogdarna och deras män nu var kronans män som skulle följa kronans instruktioner. Kungen ville få bort det dåliga anseende som fogdar haft under 1500-talet. I slutet av 1600-talet blev dock fogdens officiella beteckning kronofogde och som behölls fram till 1919. I många dombokstexter finner man dock beteckningen befallningsman, där kontexten får avgöra vem som avses.

En studie över Norrvinge härad i Kronobergs län visar dock att länsmännen, förutom att yrket gått i arv, var nära besläktade med nämndemannasläkterna, bondeöverklassen. För släktforskaren är det intressant, då den begränsade geografiska rörligheten och stora barnkullar som

ofta överlevde medförde ett stort antal ingiften (geografisk endogami) som i sin tur medförde att hela byar och socknar blev inbördes släkt. Det var ofta söner till en nämndeman eller släkting till en sådan som kom ifråga när en vakans uppstod och var relationen till fogden god blev det naturligt att acceptera den föreslagne som ny länsman. Det var knappast fråga om att utse ny länsman genom någon form av omröstning eller allmänna val.

Betraktar man en länsmans arbetsuppgifter sådana de framgår av *Handbok för kronolänsmän* måste läs- och skrivkunnighet varit en nödvändighet. Denna handbok beskriver troligen mycket väl de uppgifter som funnits sedan lång tid tillbaka. Ännu 1690 kunde det i Skåne dock undantagsvis förekomma länsmän, utan fullmakt, som var analfabeter. En orsak kan vara krigstid, men min uppfattning är att orsaken också kan ha varit att alla kronobefallningsmännen i Skåne var *pålitliga svenskar* och den bondeöverklass som i övriga Sverige samverkade med fogden, i Skåne inte alltid var intresserad av sådan samverkan. Detta gör det intressant att närmare studera kronobefallningsmän och länsmän i Skåne.

År 1658 utsågs tio före detta ridefogdar under danska kronan till befallningsmän, men samtliga utom en avgick redan 1659. Mellan 1659 och 1693 utsågs 60 fogdar, två av skänkt/danskt ursprung, fem tyskar och 53 svenskar. Bakgrunden till dessa är känd i 35 fall, häradsskrivare, gårdsfogdar, befallningsmän i uppsvenska fögderier, proviantmästare, handskrivare (landssekreterare), övriga befattningar samt en länsman. Modern släktforskning kan troligen tillföra mycket till förståelsen den skånska lokalförvaltningen efter 1658.

I Sverige infördes 1749 vid de svenska universiteten en *Hovrättsexamen*, formellt examen till rättegångsverken. Samtidigt fastställdes att nya kronobefallningsmän, vid denna tid benämnda kronofogdar, skulle ha denna examen. Men även tidigare hade de ofta någon form av universitetsutbildning, ofta från utländska universitet.

En student från Lunds första årskull 1668 blev kronofogde i Sunnerbo. Det var Abraham Larsson Ljungberg, en äldre bror till gästgiverskan Märta Ljungberg vars donation grundade Ljungby som samhälle. Abraham var född 1654 som fick inskrivningsnummer 4. Tjugo år gammal fick han 1674 fullmakt som kronofogde. Han adlades 1698 och antog namnet Ljungfeldt. Han befordrades 1711 till landssekreterare och 1717 till landskamrerare. Han

hade stort förtroende bland allmogen och uppbadade dessa för att på svensk sida bekämpa snapphanar och delta i slaget vid Landskrona.

Intressant är också att Abrahams sväger som kom att efterträda honom som kronofogde i Sunnerbo – det var Märta Ljungbergs make Lars Täckenberg som 1681 tog över. Hans fader blev 1649 auskultant vid Göta hovrätt i Jönköping och senare rådman i denna stad. Lite förenklat – länsstyrelserna liknade under 1600- och 1700-talet familjeföretag.

En kronofogdes vittomfattande verksamhet får man en bild av när man studerar *Lärobok i svenska kameral-lagfarenheten*. Bokens första del handlar om begrepp, statens organisation och om brott och rättegång i kamerala mål och ärenden. Andra delen har rubriken *Svenska Jordlägenheter på landet*. Här förklaras i detalj vad som gäller angående mantal, jordnatur, skatteläggning, kungliga lustslott och kungsgårdar, gruvor, skogar och fiske och mycket mera. Och med hänvisningar till lagar och kungörelser, ofta med intressanta förklaringar så att fogden med bokens hjälp kan hantera ärenden med ett långt förflutet. Tredje delen, *Kronans inkomster, deras upptagande och förvaltning*, beskriver i detalj hur skatter skall inkasseras och hanteras. I det inledande kapitlet kan man läsa om olika skatter och skyldigheter sedan Magnus Ladulås tid och om hur skepp skall utrustas vid ledung. Ett omfattande sakregister gör det enkelt att hitta det man söker i de 560 paragraferna i bokens drygt 500 sidor. Det är en ny värld som öppnar sig och ger en förståelse för begrepp i dåtidens lagar och som ofta påträffas i domböckerna.

För länsmännens vidkommande fanns inga kunskapskrav fastställda före 1842. Men Rikets ständer hade framställt önskemål. De som befordras skall *icke sakna en bildning, motsvarande vikten av deras befattning*. I ett cirkulär från kammarkollegiet fastställdes att den som inte hade universitetsexamen som gav rätt till *inträde i rikets rättegångs eller förvaltningsverk* skulle genomföra ett prov inför landshövdingen. Provet omfattade tre delar, förmåga att i skrift redigt uttrycka sig på svenska, färdighet att räkna enkla och brutna tal samt försvarlig kännedom om den allmänna lagen. Den senare punkten innefattade kunskap om villkoren för att häkta personer, åtals genomförande, syneförrättningar (bland annat brottsplatsundersökning) och verkställandet av straff. Flertalet hade skaffat denna kunskap genom praktik hos en äldre länsman.

Den som hade studentexamen slapp från 1865 att genomgå språk och matematikprovet.

Det fanns särskilda anvisningarna till läns-

man vid mord och olyckshändelse. Om någon *utan veterlig föregången sjukdom finnes ligga död* skall länsman-
nen i närvaro av två trovärdiga män undersöka förhållandet. Dessa trovärdiga män var oftast nämndemän i häradet. Man skulle föra protokoll som ofördröjligen skulle sänds till landshövdingen. Denne kunde då besluta om rättsmedicinsk undersökning. En läkare fanns i de flesta län sedan slutet på 1600-talet men kunde troligen inte delta i speciellt många undersökningar. Obduktion tillhör senare delen av 1800-talet.

ta

Lars-Åke Stenemo

Har du kronofogdar i din släkt?

Ett projekt pågår att registrera Sveriges alla kronofogdar 1634-1919 och skapa ett uppslagsord i wikipedia. Har du någon släkting som varit kronofogde? Vill du bidra med dina fakta om honom? Kontakta Lars-Åke Stenemo, stenemo@gmail.com

Lars-Åkes artikel flankeras av en kronofogdehatt och en träskulptur av en länsman (Axel Ericsson 1939).

Litteratur för fördjupning

Erlandsson, Alf, Skånska generalguvernementet 1658-1693, Lund 1967

Kulturhistoriskt lexikon för nordisk medeltid, 1956-1978

Lundin, Biografiska och genealogiska anteckningar, Smålands Nation i Lund 1882.

Njurling, Karl Handbok för kronolänsmän, Andra uppl., Stockholm 1888.

Rabenius, Lars Georg, Lärobok i svenska kameral-lagfarenheten, 1832 (1:a uppl. 1825).

Stenemo, Lars-Åke, De lokala makthavarna, i Diskulogen Nr 177, juni 2017

Sörndal, Olof, Den svenska länsstyrelsen, uppkomst, organisation och allmänna maktställning, Lund 1937

Saxade tips & notiser

Ryssland invaderar Ukraina. Hur känner du?

Hur nåddes du av nyheten om att Ryssland hade invaderat Ukraina? Hur känner du kring vad som händer där just nu? Hur påverkas du och dina närmaste av kriget i er vardag? Berätta för framtiden!

Nordiska museet har sedan 1873 sett som sitt uppdrag att dokumentera livet i Sverige och Norden i både kristid och vardag. Nu vill museet samla in tankar och reaktioner kopplade till kriget i Ukraina via en insamling på webbplatsen minnen.se. Alla som vill är välkomna att dela med sig av minnen och ögonblicksbilder, det spelar ingen roll om du känner dig direkt påverkad eller om du inte känner dig särskilt påverkad. Ditt bidrag blir ett anonymt tidsdokument som sparas i museets samlingar för framtiden. Det kan också användas för forskning och i museets utställningsverksamhet.

Riksarkivet stöder arkiv- och kulturinstitutioner i Ukraina

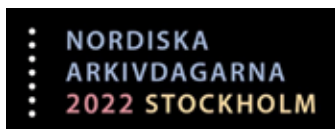
Arkiven är en grundläggande del av ett samhälles demokratiska infrastruktur och en omistlig del av kulturarvet. Kriget i Ukraina hotar arkiven.

1930 års folkräkning uppdaterad

Folkräkningsdatabasen för år 1930 har uppdaterats med 77 194 publika poster fördelade i 39 församlingar i sex län; Stockholms, Kronobergs, Kalmar, Skaraborgs, Västmanlands och Jämtlands län. Alla personer som var skrivna i Sverige 1930 registreras, men enbart personer födda för mer än 100 år sedan är sökbara på grund av dataskyddsförordningen (GDPR). I dagsläget finns även personer födda 1921 sökbara vilket har genererat ytterligare 37 114 nya poster.

Nordiska arkivdagar i Sverige

Nu är det äntligen dags för de Nordiska arkivdagarna i Sverige! Lyssna, diskutera, nätverka och lär om aktuella arkivfrågor under två intensiva dagar. Delta på plats eller digitalt. Nordiska arkivdagarna arrangeras bara vart tredje år, roterande i de nordiska länderna. I år ordnar Riksarkivet konferensen i Sverige, den 1-2 september i Stockholm. Temat är Arkiv och samhälle.

Denna gång har redaktören satt saxen i Rötter och Riksarkivets hemsidor.

Svenska Akademiens ordboks framtid räddad

Den har kallats nationalklenod och ordböckernas urmoder. Men nyligen hotades Svenska Akademiens ordbok av nedläggning på grund av bristande finansiering.

Nu ska den ovärderliga källan till det svenska språkets historia inte bara räddas, utan också få nytt liv. Nu har stiftelser och akademier gått samman för att rädda den anrika publikationen.

SAOB är en historisk ordbok som beskriver svenskt skriftspråk från 1521 fram till våra dagar och är en ovärderlig källa till kunskap, inte minst för släktforskare. I det nya projektet, som ska slutföras på högst tio år, kommer ordboken uppdateras och bli helt digital.

Family Tree Magazines lista för släktforskare

Family Tree Magazine ger årligen ut en specialutgåva med de 101 bästa webbplatserna för släktforskning, kallad *101 Best Websites*. Där tipsar tidningen läsarna om webbplatser av olika slag av intresse för släktforskare, såsom digitaliserade arkiv, wikis, släktforskningsföretag, bloggar och privata sidor. Här finns många tips, inte minst för dig med rötter utanför Norden. Numera är listan uppdaterad med kategorier, som gör det lättare att hitta det du söker. Många av de stora webbplatserna för släktforskare återkommer förstås år från år, men några nya brukar också dyka upp.

Släktforskning för utredning av grova brott

Släktforskning som metod för utredning av grova brott har varit under utredning av Polismyndigheten under de senaste åren, något som bland annat har resulterat i det pilotprojekt där släktforskaren Peter Sjölund gavs möjligheten att lösa det uppmärksammade dubbelmordet i Linköping med hjälp av dna-släktforskning.

I maj förra året kom ett rejält bakslag då Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) i ett yttrande slog fast att släktforskningsmetoden strider mot den nuvarande lagstiftningen. Bara några dagar senare, den 20 maj 2021, gav regeringen i uppdrag åt en särskild utredare att se över förutsättningarna för att använda biometri som verktyg i brottsbekämpningen. På pressträffen rörande den nya Biometriutredningen kommenterade dåvarande inrikesministern Mikael Damberg (S) IMY:s yttrande med att det nuvarande regelverket behöver moderniseras för att de brottsbekämpande myndigheterna ska få bättre möjligheter att använda biometri i brottsutredningar.

Elin i Amerika

Föredragshållaren på årsmötet inspirerade oss att skriva om någon som betytt mycket för oss. Bra idé tänkte jag, men vem ska jag skriva om? Jag väljer Elin i Amerika. Jag träffade henne för första gången 1947. Jag var ett och ett halvt år den sommaren och kan knappast ha egna minnen av henne. Men hennes brev och kort fick mig som barn att fundera över hennes liv på andra sidan jorden. Släkten pratade alltid om Elins första besök i födelselandet, vad Elin sagt, gjort och berättat.

Min mors halvsyster och kusin emigrerade den 1 maj 1922. Hennes namn var Elin och hon kallades därefter *Elin i Amerika* för att skilja henne från svägerskan som också hette Elin. Elin Ulrika Nilsson föddes på Habo Ljung i Lomma 1894. Hennes mor hette Betty Olsson. Fadern var okänd och är det fortfarande vad jag vet. Betty gifte sig med Karl Olsson, tegelbruksarbetare och så småningom brosvängare. De fick sonen Edvin 1900 och Karl Olsson blev även Elins fosterfar. Bettys yngre syster Johanna gifte sig 1902. De fick en dotter Karin som dog efter 14 dagar och sonen Ivar 1904. Johannas man dog året därpå och Ivars morfar Nils Andersson blev hans förmyndare. Ivar flyttade till honom på Habo Ljung och växte upp hos Betty och Karl och sina kusiner Elin och Edvin. De blev som halvsyskon. Systemen Johanna, min mormor, råkade lika illa ut som Betty. Hon fick barn med en man som inte var karl för sin hatt. Så föddes min mor Elsa i Lomma 1911. Mor hamnade också som fosterbarn hos Betty och Karl och hon växte upp med sin bror och sina halvsyskon. Mor och Elin blev alltså systrar på Habo Ljung trots den stora ålderskillnaden. I hushållet fanns utöver föräldrarna, bröderna Edvin och Ivar också deras morfar Nils Andersson (1839-1921) och deras moster Anna (1878-1919).

Grannarna på Habo Ljung hette Henrik Karlsson och Elna Svensdotter. De hade fem döttrar och lika många söner. Historien lyder att sonen Albin Henriksen (1885-1959) före sin emigration till Canada 1904 lovade Elin, då tio år, att komma tillbaka och gifta sig med henne. Albins moster bodde i Canada. Hennes man erbjöd Albin arbete och betalade resan över Atlanten. Elin blev bagerska i Malmö och så småningom i Stockholm. Släktskrönan säger att hon fick fästman där. Albin återkom till Sverige 1921 och reste till Stockholm och hämtade Elin. I Lomma församlingsbok återkommer hur som helst Elin från Engelbrekts församling i Stockholm till Habo Ljung sommaren 1921. Albin och Elin emigrerar den 1 maj 1922, Albin för att aldrig återvända.

Jag har fått veta, via sonen Einar, att Albins första resa gick över England till Canada och sannolikt tog de unga två samma väg 1922. De åkte från Canada över hela kontinenten till staten Washington där de gifte sig i Astoria. Albin och Elin Hendrickson blev farmare på Pudget Island, en ö i Columbiafloden. Deras tanke var att tjäna pengar för att återvända till det gamla

landet, men depression under trettioalet och andra världskriget stäckte deras planer. Det framkommer i brev från Elin till min mor på trettioalet, men också i brev från mor Betty till Elin, som bevarats i USA.

Albin och Elin fick tre söner Einar (1923-2012), Alvar (1926-2007) och Robert eller Bob (1929-2018). Einar blev min brevvän när jag börjat läsa engelska i skolan på femtiotalet. Och vi höll kontakten. Einar hade jag träffat redan 1947. Mor har berättat hur jag brukade väcka honom på morgnarna med *Opp Einar!*

Elin återsåg aldrig sin mor Betty, men besökte sin fosterfar Karl Olsson och släkten i Sverige 1947, 1959 och 1965. Jag har inbillat mig att besöken 1959 och 1965 till en del företogs för min skull. Sommaren 1959 skulle jag konfirmeras. Elin besökte oss i Lomma och hon bodde växelvis på Idrottsvägen och hos sin fosterfar på Habo Ljung. Jag minns en amerikansk dam som gick i gymnastikskor. Det gjorde inga andra damer då! Och hon talade skånska blandat med engelska ord. I maj 1965 kom Elin till Bulltofta med flyg dagen innan jag skulle ta studenten, vilken timing! Elin var förstas hedersgäst på min studentfest på Lomma Saltsjöbad.

Vid sitt första besök hade hon sonen Einar med sig. Einar dokumenterade besöket på färgfilm! Ett klipp ur Einars film finns på DVD i *Mitt Hjärtas Malmö volym 7*. Jag visste inte om Einars films existens förrän i samband med Pålsson reunion 1985. Det var sönerna Einar och Bob som arrangerat denna träff för sina svenska släktingar. Den hölls på Habo gård inte långt från platsen där deras mor vuxit upp. Filmen är nu en kär ägodel.

Einar och Bob har med och utan familjer besökt Sverige flera gånger. Senast 2009 var Bob med sonen Larry i Sverige. Alvar skulle ha besökt Sverige 2001. Allt var klappat och klart, men så flög terrorister in i Tvillingtornen i New York. Alvar fick cancer och kunde i resa mer.

Elin dog 1979. Ni ser hennes Obituary till höger.

Mats J Larsson

Släktforskarvecka i Skåne 4-9 juli 2022

Första veckan i juli erbjuds släktforskaraktiviteter på olika platser i Skåne. Det är Skånes Släktforskarförbund som tillsammans med 14 medlemsföreningar arrangerar "Släktforskarvecka Skåne 2022". Besökarna lägger upp sin vecka efter vad de tycker är intressant och kan besöka flera olika platser kopplade till sina anor och intresseområden.

Intresset för släktforskning, hembygdsforskning och dna-släktforskning lockar allt fler. Och Skåne har många aktiva släktforskarföreningar som gärna tar emot besökare. De erbjuder en palett med olika aktiviteter för både erfarna släktforskare och nybörjare. På plats finns experter som svarar på frågor, berättar och hjälper besökarna.

– Under sommaren vill många släktforskare besöka platser kopplade till sina anor, men det är en tid då släktforskarföreningarnas verksamhet normalt ligger nere. Men nu öppnar föreningarna upp för besökare. Vi kör det här arrangemanget för fjärde året och de ledord vi arbetar efter är enkelt, ideellt, trevligt och småskaligt – och vi hoppas på en stor uppslutning, säger Hans-Göran Nilsson, ordförande i Skånes Släktforskarförbund.

Varje förening erbjuder ett program för en halv eller hel dag. Det blir en härlig blandning av föredrag, guidade vandringar, rådgivning, arkivvisningar, bildspel och mycket annat som har med släktforskning att göra. Det kommer även att ges möjlighet att dna-testa sig.

– På öppningsdagen hos Arkivcentrum Syd i Lund invigs Släktforskarvecka Skåne 2022. Det blir också intressanta föreläsningar av Joakim Bengtsson från SVT:s Antikrundan, Ewa-Gun Westford, f d presstalesperson för Polisen i Skåne samt Bo Lundgren, kriminalkommissarie och chef för "Kalla fall". Här finns också vårt stora bokbord med hembygds- och släktforskningslitteratur, tipsar Hans-Göran Nilsson.

Under resten av veckan blir det lokala aktiviteter utspridda på olika platser i Skåne. Alla detaljer finns på hemsidan <http://sfvs2022.sgfm.se> som uppdateras kontinuerligt samt på Facebook-sidan **Släktforskarvecka Skåne**. Deltagande föreningar har ytterligare detaljer om programmet på respektive hemsida och Facebook.

Välkomna till Alnarp

Som framgår av annonsen på nästa sida så kommer Lomma-Burlövs dag under släktforskarveckan infalla lördagen den 9 juli. Arrangemangen kommer att äga rum på Alnarp mellan klockan 10 och 16. Vi håller till i museet, Elevenborgsvägen 3.

Dessa föreningar medverkar; Lomma-Burlöv släkt- och folklivsforskare, Lomma Museiförening, DIS-Syd,

Lantbruksmuseet samt Alnarpsparkens vänner. Släktforskarföreningen och DIS Syd ska försöka hitta anhöriga som besökarna är intresserade av. Museiföreningen kompletterar med uppgifter och bilder på hus och andra fastigheter. Lantbruksmuseet visar sina samlingar under dagen. Två guidade turer i Alnarpsparken erbjuds kl. 11 och 14. MJL

Släktforskarvecka **SKÅNE** 4–9 juli 2022

Arrangör:

Skånes Släktforskarförbund
i samarbete med lokala släktforskarföreningar

Måndag 4 juli

SkSF på Arkivcentrum Syd, Lund
Lund

Tisdag 5 juli

Mellanskåne
Staffanstorp
Eslöv-Höör

Onsdag 6 juli

Österlen
Ystadbygden
Söderslätt

Torsdag 7 juli

Göinge
Kristianstadsbygden

Fredag 8 juli

Åsbo
Kullabygden

Lördag 9 juli

Kävlingebygden
Lomma-Burlöv
Kullabygden

ArkivDigital
Det nöjdet till släktens historia

www.sfv2022.sgfm.se

Vi välkomnar en ny kassör och en ny fadder

I augusti 1979 började en liten pojke 1:a klass i Hedeskoga skola ett par kilometer norr om Ystad. Ca 50 år tidigare hade hans farmor gått i samma skola och på kyrkogården rakt över gatan ligger hans farmors morfar begravd. Idag är gravstenen bortplockad och bara minnena och uppgifterna i arkiven finns kvar.

Det var jag som började skolan och mina rötter finns framför allt i och runt Ystad, men jag har också en del rötter i nordvästra Skåne. Jag heter Nicklas Ljungström.

Kopplingarna bakåt i tiden och släkten har på olika sätt har alltid funnits närvarande. Min morfars släkt är en gren av den stora släkten Helje Mattson i Kumlatofta och ättlingarna från gästgivaren i Everlöv. I dessa släkter finns en mängd spektakulära textilier bevarade. 1979 gav släktföreningen Helje Mattson i Kumlatofta ättlingar ut en tjock släktbok som funnits i mitt hem sedan dess. För något år sedan axlade jag ordförandeposten i den anrika släktföreningen som fortfarande träffas till släkthemöte varje höst sedan 70 år tillbaka.

I 25 år har jag varit politiskt aktiv och suttit i en mängd olika nämnder och styrelser i kommunen och Region Skåne. Och om ett år avslutar jag det sista uppdraget som förtroendevald revisor i kommunen. För tio år sedan läste jag ekonomi på högskolan i Kristianstad, men jag tog aldrig ut någon examen. Idag arbetar jag som vårdbiträde inom hemtjänsten samtidigt

som jag läser till undersköterska.

När min mormor gick bort stod vi med en rad frågor om bl.a. vem som fanns på olika foton, såsom många andra. Eftersom jag tidigare nosat på släktforskning under något sommarlov var inte steget långt från att sätta sig på ett bibliotek och försöka besvara en del frågor. Det ena ledde till det andra och man fastnade i släktforskningen.

I framtiden tänker jag nog skriva något om min farfars farmor Ida Ljungström som lyckades få igenom en skilsmässa 1895 efter att hennes man *rymt* utomlands. Hon försörjde sig och sin son genom att städa och tvätta åt Ystads mera förmögna. Under en tid blev hon tvingad att söka fattighjälp, eftersom hon blivit sjuk och till fattighjälpen uppgav hon att hennes inkomst var en krona om dagen och att hennes f.d. man *lär finnas i Danmark*.

DISkutabelt hälsar Nicklas och Bengts välkomna som kassör respektive fadder och önskar dem lycka till med sina uppdrag. Deras kontaktuppgifter finns på sista sidan.

Mitt namn är Bengt Johansson född 1949 i Viarp utanför Förslöv på Bjäre, men bor numera i Östra Ljungby.

Jag har jobbat som lastbilschaufför i hela mitt yrkesverksamma liv. Vad gäller släktforskning har jag med hjälp av min morbror registrerat mina anor och dess syskon sedan mitten av 1990-talet, allt på handskrivna anteckningar.

2004 blev jag medlem i Åsbo Släkt- och Folklivsforskare och fick då reda på vilka uppgifter och framför allt vilka källor jag skulle notera. Då införskaffades Disgen att registrera i samt ett abonnemang på Genline att leta uppgifter i. Numera är det fortfarande Disgen att föra in uppgifterna i, som gäller.

Jag är i princip självlärd på programmet och jag har haft handböcker för de tidigare utgåvorna, men tyvärr ingen för Disgen2021. Det jag fastnat för i programmet är hur smidigt det är att använda olika flaggor i personöversikten, samt att hantera ortsträdet. Som nybliven fadder så har jag fått bra hjälp av Lena Ringbrant Ekelund.

40-årsjubileum
Hallands Släktforskarförening
firar i hela Halland
från mars till oktober

Välkommen!

Fira med oss!

- Föreläsningar
- Släktforskarhjälp
- Studiebesök
- Bokförsäljning
- Bildspel
- Information
- Avslutning 1-2/10 med stor mässa i Halmstad Arena

Skanna qr-koden med din smartphone för att läsa hela programmet

Hallands Släktforskarförening
för dig med släkt i Halland
info@hallandsslaktforskare.se
035-12 82 72
hallandsslaktforskare.se/40-arsjubileum/

DIGITALA DIS SYD TRÄFFAR MED ZOOM

Träffen ges via Zoom och äger rum kl. 19-21. Obligatorisk anmälan senast dagen före träffen via vår hemsida <https://dis-syd.se>. Kontaktperson Anders Lindberg, anders.lindberg@dis-syd.se.

2022-05-11

Tema: Källor i Skåneland. Vi gör en överblick av det källmaterial som finns om området i olika arkiv.

FRÅGA EN FADDER VIA ZOOM

Måndagar jämna veckor under våren mellan kl. 15-17. Vi svarar på dina frågor om dina verktyg. Det kommer också att finnas möjlighet för diskussion och hjälp i mindre grupper eller enskilt. Öppen för alla ingen anmälan krävs.

DIGITALA DISGENTRÄFFAR I BLEKINGEGRUPPEN

Under våren fortsätter vi med våra digitala Disgenträffar via Skype, ca. en gång per månad. Vid varje träff har vi en frågestund och sedan behandlar vi något eller några avsnitt i Disgen. Varje träff är max 2 timmar. Är du intresserad att delta? Hör av dig till Staffan Knös; staffan@dis-syd.se, 070-595 13 38.

LUND

Träffen äger rum på Arkiv Centrum Syd, lokal Fascikeln, Porfyrvägen 20, Lund, kl. 14-17. Anmälan senast tisdagen före träffen via vår hemsida <https://dis-syd.se>. Kostnad 40 kr inklusive kaffe och kaka. Kontaktperson Anders Lindberg, anders.lindberg@dis-syd.se.

Disgenträff

Dag: 2022-05-05

Tema: Fråga en fadder

Torgny Larsson, Magnus Hellblom och Anders Lindberg finns på plats för att besvara era frågor.

KLIPPAN

Hjälp med Disgen

Plats: Åsbo Släkt- och Folklivsforskarens lokal, Sågenhuset, Ängelholmsgatan 7 Klippan. Kontaktperson Lena Ringbrant Ekelund, lana@dis-syd.se.

Tisdagar jämna veckor kl. 17.30-21 erbjuds hjälp med Disgen, kartor, bilder, utskrifter, Disbyt m.m. Det sker på Åsbo Släkt- och Folklivsforskareförenings ordinarie släktforskarjour. Obs! anmalan@aasbo-gen.com.

Övriga kurser

Kurser i Disgen, Grundläggande bild- och kartkurs, Avancerad kartkurs samt kurs i bildbehandling planeras att ordnas både på Zoom och på plats. Anmäl ditt intresse till Lena Ringbrant Ekelund, lana@dis-syd.se, 070-232 00 79.

RONNEBY

Plats: ABF:s lokaler på Kungsgatan 2

Tid: 10.00-13.30

Dag: 2022-04-23

Kontaktperson: Bo Lundgren, bo@dis-syd.se, 0735-28 88 25. Ingen anmälan. Fika till självkostnadspris. Vårens tema är hur du använder Disgen 2021, erfarenheter och tips.

SÖLVESBORG

Plats: Nakterhuset (f.d. Folkets Hus), Bancks väg 6

Tid: 16.00-19.00

Dag: 2022-04-24

Kontaktperson: Bo Lundgren, bo@dis-syd.se, 0735-28 88 25. Begränsat med platser så ring gärna i förväg. Fika till självkostnadspris. Vårens tema är hur du använder Disgen 2021 erfarenheter och tips.

Distansutbildning i Disgen 2021

För dig som inte kan komma till de olika träffar som DIS Syd arrangerar, erbjuder vi möjlighet till en lärarledd distansutbildning om grunderna i Disgen. Utbildningen är framtagen av DIS Filbyter. För medlemmar i DIS Syd kostar kurskompendiet 750 kr.

Är du intresserad? Kontakta då Anders Lindberg, anders.lindberg@dis-syd.se, 0708-39 79 08.

DISkutabelt som pdf ?

Om du önskar få alla nummer av **DISkutabelt** som pdf, erbjuder vi den möjligheten. Samtidigt som tidningen ges ut får du en e-post som innehåller pdf-filen. Det ger både en minskad belastning på miljön och en besparing.

Vill du ha tidningen som pdf? Skicka namn och medlemsnummer till Staffan Knös på staffan@dis-syd.se.

Tänk på att pdf-filen skickas till den e-postadress du har i DIS medlemsregister. Hur du ändrar uppgifter i medlemsregistret kan du se under Adressändring i redaktionsrutan på sidan 2.

Begränsad eftersändning

Vid definitiv eftersändning retur
med den nya adressen till:

DIS Syd
Porfyrvägen 20
224 78 Lund

Styrelse

Ordförande

Viveca Kristiansen
Sjövägen 3
274 54 Skivarp
0738-33 24 64
viveca@dis-syd.se

Vice ordförande

Lena Ringbrant Ekelund
Kamrersgatan 17
264 31 Klippan
070-232 00 79
lena@dis-syd.se

Kassör

Nicklas Ljungström
Repslagaregatan 18 C
271 52 Ystad
070-650 20 01
nicklas@dis-syd.se

Sekreterare och Redaktör

Mats J Larsson
Major Nilssonsgatan 4 B
217 52 Malmö
0703-72 75 01
mats@dis-syd.se

Utbildningsansvarig

Anders Lindberg
Luzernvägen 1 D
227 38 Lund
0708-39 79 08
anders.lindberg@dis-syd.se

Webbmaster

Lars Åke Sellberg
Husmansvägen 10
227 38 Lund
070-587 39 68
larsake@dis-syd.se

Ledamot

Bo Lundgren
Tosteborgavägen 11
295 73 Nymölla
0735-28 88 25
bo@dis-syd.se

Ledamot

Magnus Hellblom
Soldat Bohms gata 13
226 51 Lund
0733-36 01 02
magnus@dis-syd.se

Ledamot

Staffan Knös
Kungsgatan 34 B
372 37 Ronneby
070-595 13 38
staffan@dis-syd.se

Faddrar

Disgen

Anders Larsson
Mellang 3 A lgh 1103
233 32 Svedala
anders@dis-syd.se

Disgen

Arne Sörlöv
Norra Alnaryd 216
370 33 Tving
0721-50 53 33
arne.s@dis-syd.se

Disgen

Bengt Johansson
Gullvivevägen 10
264 71 Östra Ljungby
070-648 07 11
bengt.johansson@dis-syd.se

Disgen

Bengt Kjöllnerström
Östra Vallgatan 41
223 61 Lund
070-270 39 44
bengt@dis-syd.se

Disgen

Bo Lundgren
Tosteborgavägen 11
295 73 Nymölla
0735-28 88 25
bo@dis-syd.se

Disgen

Carl Strandberg
Strandpromenaden 20
234 39 Lomma
0705-94 27 75
carl@dis-syd.se

Disgen

Magnus Hellblom
Soldat Bohms gata 13
226 51 Lund
0733-36 01 02
magnus@dis-syd.se

Disgen

Staffan Knös
Kungsgatan 34 B
372 37 Ronneby
070-595 13 38
staffan@dis-syd.se

Disgen

Sven Kylefors
Kantorsgatan 22
254 54 Helsingborg
070-329 73 45
sven@dis-syd.se

Disgen

Torgny Larsson
Östra Hyllievägen 17
216 21 Malmö
0707-41 40 18
torgny@dis-syd.se

Karthantering och Disgen

Lena Ringbrant Ekelund
Kamrersgatan 17
264 31 Klippan
070-232 00 79
lena@dis-syd.se

Min Släkt

Lotta Sörensen
Nexövägen 27 C
294 35 Sölvesborg
0760-14 12 62
lotta@dis-syd.se

Övriga funktionärer

Valberedning samman- kallande

Ingemar Odenbrand
Rudeboksvägen 365
226 55 Lund
070-732 58 46
ingemar@dis-syd.se

Revisorer

Tommy Göransson
Sävtigen 3
274 32 Skurup
070-328 40 41
tommy@dis-syd.se

Bengt Johansson
Gullvivevägen 10
264 71 Östra Ljungby
070-648 07 11
bengt.johansson@dis-syd.se

Disbytbud

Kent Hektor
Götgängen 18
271 44 Ystad
0707-53 02 01
kent@dis-syd.se

Hedersordförande

Jan Nilsson
Lagerlöfs väg 14
245 32 Staffanstorps
0767-89 57 88